

“ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ”

ตอนที่ ๑ ออกอากาศวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงพระคุณประเสริฐของปวงชนชาวไทยนั้น ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ มิใช่เพื่อพระองค์ แต่เพื่อความเจริญของประเทศ เพื่อความอยู่ดีมีสุขของราษฎร โดยไม่ได้ทรงนึกถึงความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าแห่งพระวรกาย ที่จะต้องทรงตรากตรำเสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจบรรดานั้น ด้วยความเสียสละทั้งกำลังกายพระวรกาย กำลังความคิดตลอดทั้งพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ อย่างที่ไม่เคยที่จะทรงคิดเสียดาย ขอเพียงอย่างเดียวให้ได้บรรลุพระราชประสงค์ เช่นที่ได้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการไว้เมื่อครั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ยังความร่มเย็นเป็นสุขบังเกิดแก่ราษฎรภายใต้พระบารมี จากพระราชจริยาวัตร ที่ราษฎรเห็นกันจนชินตาว่าได้เสด็จพระราชดำเนินไปในทุกที่ที่มีปัญหา ทุกที่ที่เกิดความทุกข์ร้อน เพื่อทรงหาทางขจัดปัดเป่าหรือบรรเทาปัญหาและความเดือดร้อนที่เกิดแก่ราษฎรให้หมดไปหรือเบาบางลงไปเท่าที่พระองค์จะทรงปฏิบัติได้ ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารบ้านเมืองจึงควรที่จะยึดพระองค์เป็นแบบในการเสียสละความสุขส่วนตนแล้วประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม อันได้แก่ประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ ดังเช่นพระราชดำรัส ตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๙ ครั้งที่พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายกรัฐมนตรีนำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ความว่า “..รัฐบาลนั้นเป็นสถาบันหนึ่งในสถาบันสำคัญของประเทศ และจะต้องปฏิบัติ โดยถือว่าชาติบ้านเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญ และความอยู่ดีกินดีของประชาชน เป็นสิ่งที่ปรารถนา ในการนี้ก็ต้องใช้ความรู้ความสามารถทุกอย่างมาปฏิบัติ และต้องเข้าใจว่าทุกส่วนทุกสาขาของชีวิตประชาชนจะมารวมอยู่ที่ท่าน จึงต้องมีการร่วมมือการประสานงานที่เหมาะสม โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว หรือประโยชน์ แม้แต่งานที่ตัวทำ จะต้องประสานประโยชน์ทั้งหลายให้เข้ากัน และพยายามทำให้เหมาะสมที่สุด...ซึ่งจะต้องการความตั้งใจจริง ต้องการความซื่อสัตย์สุจริต...ฉะนั้น ถ้าทุกคนได้ปฏิบัติด้วยความสามารถอย่างนี้ ก็เชื่อว่าบ้านเมืองจะก้าวหน้าและปลอดภัย ซึ่งก็ต้องเป็นหน้าที่ของแต่ละบุคคลและแต่ละส่วนแต่ละฝ่ายที่จะเร่งในข้อนี้...”

พระราชดำรัสที่ได้ัญญะมาขึ้น แม้ว่าได้พระราชทานไว้ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๙ แต่ก็ไม่ได้ล้าสมัยแม้ในปัจจุบัน กลับจะสอดคล้องอย่างยิ่งต่อสภาพการณ์ของบ้านเมืองเราในขณะนี้ ที่ผู้อำนาจบริหารบ้านเมืองควรอย่างยิ่งที่จำได้ยกพระราชดำรัสตอนนี้ขึ้นมาใคร่ครวญให้ถี่ถ้วนอย่างถ่องแท้ เพื่อจักได้แก้ไขปัญหามาของประเทศให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีดังกระแสพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานไว้แก่ผู้มีหน้าที่บริหารประเทศ

“ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ”

ตอนที่ ๔ ออกอากาศวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๑

เมื่อวานนี้ตรงกับวันที่ ๒๕ มกราคม ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ ๒๕ มกราคม ของทุกปี เป็นวัน “กองทัพไทย” เพราะถือว่าวันที่ ๒๕ มกราคม นั้นเป็นวันดีเป็นวันสิริมงคล เพราะตรงกับวันที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำยุทธหัตถีชนะข้าศึกจึงถือเป็นวันดีฤกษ์ดีที่จะเอาวันที่ ๒๕ มกราคม ของทุกปีเป็นวัน “กองทัพไทย” ถือเป็นวันรัฐพิธีพระบรมราชานุสรณ์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ในวันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จะทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทรงพระราชอุทิศถวาย สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นประจำทุกปี และจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางพวงมาลาถวายสักการะสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ พระบรมราชานุสรณ์ ตำบลคอนเจดีย์ อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยซึ่งหากไม่ได้เสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง ก็จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีผู้แทนพระองค์เชิญพวงมาลาของหลวงไปวางถวายราชสักการะแทน เพราะในส่วนพระองค์นั้นทรงเคารพสักการะในสมเด็จพระนเรศวรมหาราชอย่างยิ่ง เพราะทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่กอบกู้เอกราชและทรงสร้างความเป็นปึกแผ่นให้ประเทศเข้มแข็ง หลุดพ้นจากการตกเป็นเมืองออกของชาติอื่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนทหารและประชาชนทุกหมู่เหล่า จึงสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชพระองค์นี้อย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย ซึ่งนอกจากจะทรงเป็นทหารนักรบแล้วยังทรงเป็นนัก พัฒนาชาติประเทศด้วย ซึ่งในเรื่องทหารพัฒนาประเทศนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระบรมราโชวาท ในพิธีสวนสนามของหน่วยทหารรักษาพระองค์ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ไว้ ความตอนหนึ่งว่า “...หน้าที่สำคัญของทหาร คุณกันอย่างไรก็คิดก็คือการรบ หรือการทำสงครามต่อสู้กับศัตรูของชาติ แต่ถ้าจะคุณกันให้ชัดตามความจริงแล้ว จะเห็นว่า หน้าที่รบเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะการป้องกันรักษาเอกราชอธิปไตย และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั้น นอกจากจะต้องมีกำลังรบที่เข้มแข็งพร้อมมูลแล้วยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้บ้านเมืองเกิดความเจริญมั่นคงขึ้นทุกๆ ด้านอยู่ตลอดเวลาด้วยทหารจึงต้องรับภาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ควบคู่กันไปกับการรบ ได้แก่ การพัฒนา...พร้อมทั้งเพียรพยายามทุกโอกาสที่จะทำตัวเป็นประโยชน์ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ประชาชนโดยทั่วหน้า..ทหารคนใดเหล่าใดปฏิบัติได้ดังนี้ จะได้ชื่อว่าเป็นทหารแท้..และได้ชื่อว่าเป็นผู้ป้องกันประเทศอย่างแท้จริง..”

ในทางปฏิบัตินั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมให้ทหารเป็นนักพัฒนาและช่วยเหลือราษฎรควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่ทหารและประชาชน เช่น โรงเรียนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดสร้างขึ้นและพระราชทานชื่อว่า โรงเรียนร่มเกล้านั้น โปรดให้ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในท้องถิ่นทุรกันดารได้ร่วมมือกับราษฎรก่อสร้างโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนริเริ่ม และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดโรงเรียนร่มเกล้าแห่งแรกที่บ้านหนองแคน ตำบลดงหลวง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖

“ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ”

ตอนที่ ๕ ออกอากาศวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในด้านการศึกษาของเยาวชนของชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะทรงตระหนักดีว่าการศึกษจะทำให้เยาวชนได้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไปในอนาคต จึงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษากันโดยทั่ว เพราะยังได้รับการศึกษามากเพียงใดก็ยิ่งจะเป็นผลให้ประเทศได้พลเมืองที่มีคุณภาพมากขึ้นเพียงนั้น พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญเพื่อการศึกษาของชาติจึงมีเป็นจำนวนมาก เช่น การพระราชทานทุนการศึกษา ซึ่งมีทั้งทุนเล่าเรียนหลวง ทุนมูลนิธิภูมิพล ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ที่พระราชทานจากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พระราชทานทุนการศึกษาและรางวัลแก่นักเรียนและโรงเรียนต่างๆ ที่ได้รับคัดเลือกเป็นประจำทุกปี ทรงจัดตั้งและส่งเสริมให้มีโรงเรียนขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด บรรดาโรงเรียนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งขึ้นก็มีพระราชประสงค์ที่ต่างกันออกไป เช่น โรงเรียนราชวินิต มีพระราชประสงค์ให้เป็นโรงเรียนเพื่อรับบุตรหลานของข้าราชการในราชสำนักเข้าศึกษาโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนและเด็กกำพร้า โปรดให้จัดตั้งขึ้นเพื่อสงเคราะห์เด็กยากจนและเด็กกำพร้าที่ด้อยโอกาส ได้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนในการเริ่มดำเนินการ โปรดให้จัดตั้งขึ้นหลายแห่งตามภูมิภาคต่างๆ โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม โปรดให้จัดตั้งขึ้นเพราะในภูมิภาคเหล่านั้นห่างไกลคมนาคมและเป็นท้องที่ทุรกันดาร เด็กและเยาวชนในพื้นที่ขาดสถานที่เล่าเรียน จึงโปรดให้จัดตั้งขึ้นเพื่อเด็กและเยาวชนในท้องที่ทุรกันดารไกลคมนาคมจะได้มีสถานที่ศึกษาเป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีพระมหากรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงเรียนในท้องที่ห่างไกลอยู่เสมอๆ โดยจะทรงนำเครื่องเขียน แบบเรียน เครื่องแบบนักเรียน ไปพระราชทานแก่เด็กนักเรียน และพระราชทานเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ครูทุกครั้งที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยม

ความเอาพระราชหฤทัยใส่ต่อการศึกษาของชาตินั้นปรากฏชัดจากพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับรางวัล ณ ศาลาศิวลาลัย สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ความตอนหนึ่งว่า “...การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความผิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคลสังคมละบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้านสังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด..”

“ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ”

ตอนที่ ๑๐ ออกอากาศวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภูมิภาค จึงทรงทราบเป็นอย่างดีว่าราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศมีอาชีพทำเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ปลูกไม้ผล เลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลักหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งการที่จะเปลี่ยนแปลงให้ประชาชนส่วนใหญ่เหล่านี้หันไปประกอบอาชีพอื่นออกจะเป็นเรื่องยาก ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุด ก็คือจะทำอย่างไรให้ราษฎรที่เป็นเกษตรกรได้มีพื้นฐานที่มั่นคงต่อการประกอบอาชีพของตน อย่างที่มีพระราชดำรัสเสมอๆ ว่าอย่างน้อยที่สุดราษฎรต้องพอมีพอกินพอใช้ สามารถที่จะพึ่งตนเองให้ได้เสียก่อนเป็นประการแรก จากนั้นจึงค่อยส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้นไปได้ เพราะหากพื้นฐานไม่ดีพอดังแต่เริ่มแรกแล้ว โอกาสที่จะส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในระดับที่สูงขึ้นไปย่อมทำได้ยากหรือไม่อาจจะทำได้เลย ดังนั้น จึงต้องมีขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้อย่างชัดเจนในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ ความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความสับสนในเรื่องต่างๆ ขึ้นซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้...” กับความจากพระบรมราโชวาทอีกตอนหนึ่งที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ ว่า “...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นไปได้โดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์ เพราะหากไม่กระทำด้วยความระมัดระวัง ย่อมจะหวังผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้โดยยาก..”

“ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ”

ตอนที่ ๑๒ ออกอากาศวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๑

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระบาท พระราชดำรัสแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัยสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ตอน หนึ่งความว่า “...อีกข้อหนึ่งที่หนักใจกันมากก็คือเรื่องภัยแล้ง...ต้องแก้ไข และแก้ไขมาตลอด มาเรื่อย ...เคยพูดมาหลายปีแล้ว ในวิธีที่จะปฏิบัติเพื่อที่จะให้มีทรัพยากรน้ำพอเพียงและเหมาะสม หมายความว่าให้มีพอในการบริโภค ในการใช้ทั้งในด้านการใช้บริโภคในบ้าน ทั้งในการใช้เพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ต้องมีพอถ้าไม่มีพอทุกสิ่งทุกอย่างก็ชะงักลง...ไม่มีทางที่จะมีความเจริญถ้าไม่มีน้ำ...เพื่อ แก้ไขปัญหานี้ ได้วางแผนมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ถ้าหากว่าได้ปฏิบัติตามแผนนั้นๆ แล้ว วันนี้ก็ไม่ต้อง พูดถึงการขาดแคลนน้ำ..โครงการที่คิดทำนี้ บอกได้ว่าไม่กล้าพูดมาหลายปีแล้ว เพราะเกรงว่าจะมีการ คัดค้านจากทั้งผู้เชี่ยวชาญ ทั้งเหล่านักต่อต้านการทำโครงการแต่โครงการนี้เป็นโครงการที่อยู่ในวิสัยที่ จะทำได้..และถ้าไม่ทำ..เราก็จะต้องอดน้ำแน่ จะกลายเป็นทะเลทราย แล้วเราจะอพยพไปที่ไหนก็ไม่ได้ โครงการนี้คือการสร้างอ่างเก็บน้ำ ๒ แห่ง แห่งหนึ่งคือที่แม่น้ำป่าสัก อีกแห่งหนึ่งก็แม่น้ำนครนายก..มี คนบอกว่าโครงการพระราชดำริแต่ละต้องไม่ได้ข้อนี้ เป็นความคิดที่ผิด หรือเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะหากโครงการพระราชดำริแต่ละต้องไม่ได้ เมืองไทยไม่เจริญ พระราชดำรินั้น ก็เป็นความคิดของ พระราชา ถ้าความคิดของพระราชาแก้ไขไม่ได้ ก็หมายความว่าเมืองไทย มีความก้าวหน้าไม่ได้..ฉะนั้น ได้บอกกับทางฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเขื่อนใหม่ว่าอนุญาตให้หรือโครงการพระราชดำริเดิมจะได้ สบายใจกัน...”

แนวพระราชดำริและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลายกันออกไป ตามแต่ลักษณะของภูมิประเทศดังที่เคยได้กล่าวมาแล้ว สำหรับโครงการตามนัยพระราชดำรัสที่ได้ อัญเชิญมาตอนนี้ก็เป็นอีกโครงการหนึ่งที่เกิดขึ้นจากน้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใยต่อปัญหาวิกฤตการณ์น้ำที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศไทยในอนาคต นั่นคือ ทั้งปัญหา น้ำท่วมกับปัญหาน้ำแล้ง ที่จะเกิดขึ้นสลับกันไปมาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งได้สร้างความสูญเสียอย่างมากมาย แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปอยู่เป็นประจำ จึงได้มีพระวิริยะอุตสาหะหาทางหาวิธีที่จะป้องกัน และผ่อนคลาวยบรรเทาความเดือดร้อนที่จะเกิดแก่ประชาชนให้ได้ จะเห็นได้ชัดว่า กระแสพระราช ดำรัสที่พระบาทษานออกมานั้นแฝงไว้ด้วยความห่วงใยอย่างยิ่งที่ว่า “...และถ้าไม่ทำ..เราก็จะต้องอด น้ำแน่ จะกลายเป็นทะเลทราย แล้วเราจะอพยพไปที่ไหนก็ไม่ได้...” เป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นพ้น หาที่สุดมิได้แก่ประชาชนชาวไทยที่ได้อาศัยบนผืนแผ่นดินไทยที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง เป็นประมุขและทรงห่วงใยปกนิกรยิ่งกว่าห่วงใยพระองค์เอง

“ธ สถิตในดวงใจไทยทั้งชาติ”

ตอนที่ ๑๐๔ ออกอากาศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอตลอดมานับแต่เสด็จสถิตอยู่ในสิริราชสมบัติ พระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัตินั้นก็เพื่อความผาสุกของราษฎรเป็นที่ตั้ง ราษฎรถิ่นใดพื้นที่ใดไม่มีที่ทำกิน ก็ทรงพยายามที่จะหาวิธีจัดสรรที่ทำกินให้ ราษฎรถิ่นใดเดือดร้อนด้วยอุทกภัย วาตภัย ก็ทรงพยายามหาวิธีบรรเทาความเดือดร้อนให้ ราษฎรถิ่นใดขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ ก็ทรงพยายามหาหนทางให้มีน้ำกินน้ำใช้ ยามบ้านเมืองเกิดวิกฤตการณ์เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ด้วยความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็ทรงพยายามหาวิธีการประนีประนอมให้หันหน้าเข้าหากัน ไม่ให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายเกิดเหตุลุกลามใหญ่โตต่อไป ถิ่นใดที่เป็นถิ่นทุรกันดารห่างไกลก็จะทรงพระราชอุทิศสาหะ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียน ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทุกภูมิภาคของประเทศ ทรงรู้จักราษฎรของพระองค์เป็นอย่างดี ทรงทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของราษฎรในแต่ละพื้นที่ว่าแต่ละพื้นที่ต่างก็มีความเดือดร้อนและอุปสรรคแตกต่างกันออกไปดังนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหของแต่ละพื้นที่เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรจึงแตกต่างกันออกไป แนวพระราชดำริที่พระราชทานให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับไปดำเนินการช่วยเหลือราษฎรจึงเป็นแนวพระราชดำริที่มีพระบรมราชวินิจฉัยแล้วว่า น่าจะเหมาะสมกับพื้นที่แต่ละแห่ง ถึงกระนั้นก็มีได้ทรงปิดกั้นความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะทรงเปิดพระราชหฤทัยรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกคน เหตุนี้โครงการต่างๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริจึงเป็นโครงการที่เกิดจากการรวมพลังความคิดจากทุกฝ่าย เป็นผลให้โครงการที่ตกลงกันว่าจะทำเป็นโครงการที่สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนนั้นๆ ได้ดี ซึ่งจะทรงเน้นเรื่องประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นการสำคัญ พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการด้วยความเต็มพระราชหฤทัย เพื่อให้ราษฎรของพระองค์ได้อยู่ดีกินดีตามสมควรแก่อัตภาพ ไม่เดือดร้อน พระองค์ จึงไม่ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยแห่งพระวรกายในการตรากตรำบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ กล่าวได้ว่าที่ใดเดือดร้อน ณ ที่นั้นจะมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงให้ความช่วยเหลือทุกที่ พระราชกรณียกิจที่ได้ทรงปฏิบัตินั้นเป็นพระราชกรณียกิจ ที่ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตร และสังคหวัตถุ บรรดาธรรมนี้ สมัยก่อนได้ยินได้ฟังกันโดยไม่เห็นเป็นรูปธรรม แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐในรัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงนำราชธรรมที่ได้ยินได้ฟังกันมาแต่ก่อนนั้นมาทรงปฏิบัติให้ปรากฏเห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ประจักษ์ชัดโดยทั่วกันว่า เป็นธรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงและบังเกิดผลดีแก่อาณาประชาราษฎร ซึ่งราชธรรมดังที่กล่าวมานั้น ทุกคนสามารถที่จะปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาทได้ด้วยกันทุกผู้ทุกนาม มิได้จำกัดอยู่แต่พระมหากษัตริย์เท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างแล้ว หากประชาชนคนไทยจะนำไปปฏิบัติกันด้วยขอมเป็นที่แน่ชัดว่าทั้งตนเองและประเทศชาติ ขอมต้องถึงซึ่งทางแห่งความเจริญอย่างไม่มีข้อสงสัย

ในวรรณคดีของไทย ได้มีกวีเคยกล่าวถึงความสุขของประชาราษฎรว่า

“สุขเพราะผ่านฟ้าสุข สมบูรณ์”

ในรัชกาลปัจจุบัน หากจะกล่าวด้วยภาษากวีแสดงให้เห็นถึงความสุขในพระราชหฤทัยของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว เห็นจะต้องกล่าวว่า

“สุขเพราะไฟฟ้าสุข สมบูรณ์”

“ขอมทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน”